

Õiguskantsleri Kantselei

Kristi Kull
kristikull88@gmail.com

Teie nr

Meie 29.01.2026 nr 14-1/260191/2600806

Vallavalitsuse teenistuskohdade koosseisu muutmine ja vallaametniku teenistusest vabastamine

Lugupeetud Kristi Kull

Pöördusite õiguskantsleri poole Kambja Vallavalitsuse struktuuri ja teenistuskohdade koosseisu muutmise ning sellele järgnenud abivallavanema teenistusest vabastamise pärast. Vastame Teie küsimustele kokkuvõtlikult.

Küsisite, kas vallavalitsus oli pädev [avaliku teenistuse seaduse](#) (ATS) § 11 lõike 5 alusel jätta volikogu kehtestatud abivallavanema ametikoha koosseisust välja ilma volikogu vastavat otsust muutmata, arvestades võimalikku palgafondi ületamist. Samuti soovisite teada, kas sellise mõjuga korraldus on õiguspärane üksikakt.

Kambja Vallavolikogu võttis 21.02.2024 vastu otsuse nr 7 „[Kambja Vallavalitsuse struktuur ja teenistuskohdade koosseis](#)“. Otsuse punkti 3 kohaselt volitab volikogu vallavalitsust tegema vallavalitsuse struktuuris ja teenistuskohdade koosseisus muudatusi volikogu kehtestatud palgafondi piires. Kambja Vallavalitsus andis 04.12.2025 korralduse nr 669 „[Kambja Vallavalitsuse teenistuskohdade koosseisu muutmine](#)“.

Õiguskantsler kontrollib kohaliku omavalitsuse õigustloovate (s.o õigusnorme sisaldavate) aktide põhiseadusele ja seadustele vastavust ([Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) § 139 lg 1; [õiguskantsleri seaduse](#) § 1 lg 1; [kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) § 66 lg 3). Kambja Vallavalitsuse 04.12.2025 korraldus nr 669 ei ole õigustloov akt, vaid ametiasutuse siseakt.

Kohaliku omavalitsuse haldusaktide õiguspärasuse üle teeb avalikes huvides haldusjärelevalvet Justiits- ja Digiministeerium ([Vabariigi Valitsuse seaduse](#) § 75³ lg 1). Seega kui Teie hinnangul on vallavalitsuse korraldus õigusvastane, võite pöörduda Justiits- ja Digiministeeriumi poole, et ministeerium kontrolliks korralduse õiguspärasust. Ministeeriumil on järelevalvemenetluse algatamise üle otsustamisel kaalutusõigus.

Küsisite veel, milliseid meetmeid saab õiguskantsler rakendada pädevuse ületamise või põhiõiguste rikkumise tuvastamiseks.

See sõltub sellest, millise menetlusega on tegu. Seda, millal õiguskantsler saab aidata ja millal ei saa, on selgitatud õiguskantsleri veebilehel (vt [Avaldus õiguskantslerile](#)).

Õiguskantsler teeb järelevalvet selle üle, et avalik võim järgiks isikute põhiõigusi ja vabadusi ning hea halduse tava (nn ombudsmanimenetlus – ÕKS [4. ptk](#)). Ombudsmanimenetluse läbiviimist võib igati õiguskantslerilt taotleda aga vaid enda õiguste kaitseks (ÕKS § 19 lg 1; § 23 lg 3 p 2; esindusõiguse kohta tuleb avaldusele lisada seda tõendav dokument – ÕKS § 23 lg 4). Järelevalvemenetlus (kui see algatatakse) lõpeb õiguskantsleri seisukohavõtuga, milles ta annab hinnangu, kas asutuse tegevus on olnud õiguspärane ja hea halduse tava nõuetega kooskõlas (ÕKS § 35¹ lg 1). Õiguskantsler võib kritiseerida, anda soovitusi ja muul viisil väljendada oma arvamust, samuti teha ettepaneku rikkumise kõrvaldamiseks (ÕKS § 35¹ lg 2). Õiguskantsleri seisukoht tehakse avaldajale ja menetluses osalenud järelevalvealusele asutusele kirjalikult teatavaks. Seisukoht on lõplik ega ole kohtus vaidlustatav (ÕKS § 35¹ lg 3).

Erinevalt haldusorgani vaideotsusest ja halduskohtu otsusest ei ole ombudsmanimenetluse tulemusena tehtud õiguskantsleri soovitusel ja ettepanekud adressaadile õiguslikult siduvad. Seega võib õiguskantsler jätta järelevalvemenetluse algatamata, kui ta leiab, et avaldajal on võimalik oma õigusi tõhusamalt kaitsta muude õiguskaitsevahenditega (nt esitada vaie haldusorganile või kaebus halduskohtule – ÕKS § 25 lg 3 p 4).

Õiguskantsleri ülesanne ei ole anda seaduste sätete kohta õiguslikke selgitusi. ATS-i sätete kohta annab üldisi õiguslikke selgitusi Justiits- ja Digiministeerium, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse sätete kohta Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ([märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse](#) § 3). Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kohalike omavalitsuste osakonna üks põhiülesandeid on valdade ja linnade nõustamine omavalitsuslikes küsimustes (vastus Teie küsimustele nr 3-6).

Loodetavasti on neist selgitustest abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Marju Agarmaa
õiguskorra kaitse osakonna juhataja
õiguskantsleri volitusel